

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆԶ ՍՈՒՐԲ ԳՐՈՑ.

ԱՆԴՈՒՄՆԵՐԵԱՅ

ԱՄԲՐՈՍԻՈՍ Վ. ԳԱԼՅԱՅԵԱՆ.

Իւրաքանչիւր ժողովուրդ իւր ազգային պատմութիւնը սովորելու պարտաւան է, բայց պատմութիւն մը կայ որ ամենայն քրիստոնէայ ազգաց անհրաժեշտ պարտաւորութիւնն է սովորիլը. այս է ՍՈՒՐԲ ԳՐԸՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ : Դասն զի ոչ միայն հաւատոյ սկզբունքն եւ յաջորդութիւնը, ինչպէս Պօսիւէ կրտէ, այլ եւ ամենայն ազգաց պատմութեան հիմն ու ծագումը պէտք է այս աստուածախօս մատենէն սովորիլ : Ասոր համար է որ ամենայն դպրոցք եւրոպիոյ՝ մասնաւոր ինամօք կը սովորեցնեն Ս. Գրոց պատմութիւնը. եւ թէպէտ շատ դասագիրքք ալ հանած են այս վախճանաւ, բայց դարձեալ հետզհետէ կ'ընան տղայոց այս կարեւոր ուսումը դիւրացընել :

Մեր ազգին դպրոցները թէեւ Ս. Գրոց պատմութեան համառօտ դասագրքերէ բոլորովին զուրկ չեն, բայց հարկ է ըսել թէ մինչեւ ցայժմ երեւցած Աստուածաշնչի արտոնքիւնները ընդհանրապէս վերիվերանց գրուած են եւ գրեթէ մէկմէկէ օրինակած: Նոր ժամանակիս նոր ռժով պատմութիւն մը հարկաւոր էր որ այժմու եւրոպական ուսմանց կերպովը աւանդէր մեր ազգայնոցը այս կարեւոր ուսումը:

Ահա այս է զոր Գեր. Ամբրոսիոս Վարդապետը
կրնձայէ ազգին իւր նոր Աստուածաշնչի պատ
մութեամբը, Նորա վախճանն եղած է ոչ մի-
այն տղայոց, այլ եւ մեծահասակ պատանեաց
եւ ուսումնասէր ծնողաց ձեռքը տալ հրա-
հանգիչ Ս. Գրոց պատմութիւն մը, յորմէ
մտքերնին ամբարենն զայն ամենայն հրահան-
գըս՝ զոր գիտեր է Աստուած աւանդել ի ձեռն
սրբազան Մատենագրաց :

Հեղինակը ամէն ջանք ըրած է որ ընթեր-
ցողը ոչ միայն հմտանան, այլ եւ խրատ քա-
ղեն իրենց կարգացած ու սովորած պատմու-
թիւնէն: Այս նպատակաւ պէտք եղած տեղերը
մեկնութիւններ ու գիտելիքներ աւելցուցած
է. ասիլէ զատ աշխարհագրական ու հնախո-
սական ծանօթութիւններով ճոխացուցած է
իւր պատմութիւնը:

Վասն զի լաւ հասկըցած է որ առանց այս
տեսլեկութեանց՝ կարելի չէ որ ընթերցողք
եւ ուսանողք լաւ խմանան Ս. Գրոց պատմու-
թեան ոգին՝ եւ ըստ այնմ մտքերնին գաղա-
փար մը կազմեն, գաղափար մը՝ որոյ վրայ
սկիտի ամբառնայ յետոյ ընդհանուր պատ-
մութեան շէնքը:

Շատ անգ չոյն իսկ Ս. Գրոց խօսքերը մէջ
կրերէ: որպէս զի ընթերցողք եւ ուսանողք
Աստուածաշունչ Ս. Գրոց կենդանի նկարա-
գրութեանցը Հմտանան եւ աստուածախօս
Մատենագրաց մարգարէական վսեմ խօսքե-
րը մաքերնուն մէջ որոճեն:

Պատմութիւնը որչափ կարելի է զուար-
ճալի ընելու համար հեղինակը վայելուչ
պատկերներով ալ զարդարած է զայն. վասն
զի պատկերները շատ անգամ կօդնեն ըն-
թերցողաց որ կարդացած պատմութիւնն ին-
չալ ըմբռնեն եւ մտքերնէն չհանեն :

Այս պատկերներով նաեւ հայր մը ու բարեպաշտ մայր մը կրնայ իւր գրկի տղոն սովորեցնել Ս. Գրոց պատմութիւնը, ու անձրն, ջելի տպաւորել նորա մտքին մէջ: — Հեղինակը իւր ընծայականաւը կիմացընէ որ ինքն ալ խակզան այս կերպով սովորեր է, ուստի իւր այս նոր երկատիրութիւնը կընծայէ իրաւամբ իշխշատակ ծնողին իւրոյ, «Յոյր զիրկս որդեգորովս ուսայն իմանկութեան գտաւ զիրս եւ զիրմանկս աստուածաշնորհեան» կըսէ:

Կիսախաբէմք որ ամենայն ծնողք արժանի
լինին այս շնորհակալութիւնն ընդունելու օր
մը իրենց երախտագէտ զաւակներէն : Եւ
իրօք այսուհետեւ շատ կղիւրանայ նոցա աշ-
խատութիւնը : որովհետեւ հեղինակը նոցա
ձեռքք այսպիսի առաջնորդ մը կուտայ :

Իվանճանի, աւելորդ չեմք համարիր այս նոր Պատմութեան ընթացքէն քանի մը պատկեր գնել հետեւեալ երեսը, յորոց ընթերցողք կարենան գուշակել նաեւ միւս բազմաթիւ պատկերները՝ որով զարգարուած է այս նորատիպ Ս. Գրոց Պատմութիւնը:

ԲԻԵԼԻ.

ԲԱՂԱՄ.

ՄԱՐԿՈՍԻ ԲԱՅՈՒՆԻՆԻ.

ՏՈՒԲԱ.

ՆԱՐԻ ԵՒ ԽՈՍՐՈՍ.

ՄԵԼԻՔԻ ԿԱՐՈՍԱՆԻՆԻ.

ՆԱՐԻ ՄԱՐԿՈՍԻ.

ՏՈՒԲԱ.

ՄԱՐԿՈՍԻ ԵՄԵՆ ԿԱՐՈՍԱՆԻՆԻ ԿԵԼԻՆԻ.

ՏՈՒՆԻ ՄԵԼԻՔԻ ԿԱՐՈՍԻ.

ՆԱՐԻ ՄԱՐԿՈՍԻ ԵՄԵՆ ԿԱՐՈՍԱՆԻՆԻ.

ՏՈՒՆԻ ԵՒ ՄԵԼԻՔԻ.